

Utbildningsinspektion i Hyssnaskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Hyssnaskolan	Antal barn/elever
Grundskola	176
Skolbarnsomsorg	70
Förskoleklass	19

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, årskurs 1 t.o.m. 6 i grundskolan och fritidshem. Till samma rektorsområde hör också en förskola med fem avdelningar.

Klasserna är åldersblandade och de olika skol- och verksamhetsformerna är integrerade. Två grupper omfattar förskoleklass, årskurs 1 och 2 samt fritidshem, tre grupper har årskurs 3 och 4 samt fritidshem och slutligen tre grupper för årskurs 5 och 6.

Flertalet elever har lång skolväg och åker skolskjuts.

Skolans huvudbyggnad är byggd i början av 1950-talet men om- och tillbyggd i mitten av 1990-talet.

Genomförandet av inspektionen i Hyssnaskolan

Skolverket sände den 1 december 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Hyssnaskolan har bestått av undervisningsråden Helén Svelid och Agneta Wennberg. Besök i Hyssnaskolan genomfördes den 25 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Hyssnaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Rapporten grundar sig även på två frågeformulär, ett till skolan rörande åtgärdsprogram och ett till föräldrar. Frågeformuläret om åtgärdsprogram har skickats till grundskolans rektorer i Marks kommun. Vid Hyssnaskolan är det rektorn och en klasslärare som fyllt i formuläret. Skolverket gjorde 2001-2002 en nationell kartläggning av åtgärdsprogram i syfte att studera och analysera förekomsten, användningen och innehållet i åtgärdsprogram (Kartläggning av åtgärdsprogram och särskilt stöd i grundskolan). Frågorna i det nu aktuella for-

muläret är hämtade från den nationella kartläggningen. Inspektörerna har även tagit del av skolans åtgärdsprogram.

Föräldrarnas synpunkter på skolverksamheten har inhämtats genom ett frågeformulär som skickats till och besvarats av föräldrar med barn i förskoleklass samt i årskurserna 2 och 6. Frågorna är hämtade från Skolverkets rapport "Attityder till skolan 2003". Svarsfrekvensen för Hyssnaskolan är 56 procent (44 enkätsvar).

I Hyssna genomfördes intervjuer med elever, rektorn, personal från förskoleklass, fritidshemmet och grundskolan. Lektioner i de olika klasserna besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Vid samtal med elever ges intrycket att eleverna arbetar i demokratiska former och känner till demokratins principer. Eleverna kan redogöra för hur deras klassråd och elevråd fungerar. Eleverna anser att det är viktigt att vara med och bestämma och påverka.

Enligt den enkät som Skolverket skickade till ett urval av föräldrarna anser de flesta att Hyssnaskolan i stor utsträckning lyckas med att förmedla samhällets grundläggande värden och traditioner.

Skolan har en handlingsplan för att utveckla arbetet med barns och föräldrars inflytande. I denna anges att eleverna skall ta ansvar för sin egen planering och utvärdering. Eleverna berättar att de har en veckoplanering och att de har ansvar för att alla uppgifter blir gjorda. Vid slutet av varje vecka redovisar eleverna det genomförda arbetet för läraren. Lärarna menar att elevernas förmåga att ta ansvar för sitt skolarbete varierar kraftigt. Detta är också inspektörernas intryck från lektionsbesöken.

Det är inspektörernas intryck att eleverna visar kamratlighet och respekt för varandra både i klassrummen och på rasterna. Eleverna berättar dock att det förekommer bråk på skolgården. De tror att det finns elever som känner sig utanför eller rädda i skolan. Eleverna berättar vidare att problemen uppmärksammas och att det bl.a. finns kamrattstödare.

Lärarna känner igen elevernas berättelser, de menar att det förekommer konflikter men att dessa inte är att betrakta som mobbning. De erfar också att eleverna

känner sig trygga i skolan. Skolans mobbningsteam har grepp över situationen och vidtar åtgärder för att hantera konflikterna, berättar lärarna.

I enkäten till föräldrarna ställs frågan om mobbning är ett stort problem på skolan. De flesta uppger att så inte är fallet eller att de inte vet, men det är ändå några få som anser att det är ett stort problem. Ganska många föräldrar är tveksamma till om det är lugnt och finns arbetsro på lektionerna och om det finns en positiv stämning i skolan. Ingen av de svarande uppger att deras barn är utsatt för mobbning av andra elever, men det finns enstaka föräldrar som anser att deras barn blir trakasserad av någon lärare.

Inspektörernas intryck är att elevernas lust att lära varierar. Många elever i årskurs 5 och 6 visade mindre entusiasm för skolarbetet än eleverna i de lägre klasserna. I den enkät som kommunen genomförde 2003 bland eleverna i årskurs 6 anger ändå de flesta att de tycker det är roligt i skolan.

Sammanfattningsvis är det inspektörernas bedömning att eleverna utifrån sina förutsättningar på ett godtagbart sätt har tagit till sig grundläggande demokratiska värderingar, förståelse och respekt för andra. Lärarna har inte samma uppfattning som elever och föräldrar huruvida mobbning förekommer eller om eleverna känner sig trygga på skolan. Skolan bör undersöka förhållandena närmare.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Kommunens enkätundersökning bland elever i årskurs 6 visar att eleverna för det mesta vet vad som krävs av dem i olika ämnen. Inspektörernas intryck är att eleverna känner till målen som lärarna satt upp i veckoplaneringen.

Svaren på föräldraenkäten visar att flera föräldrar, men inte alla, tycker att elevernas nyfikenhet, förmåga att ta egna initiativ och intresse för fortsatt lärande uppmuntras i skolan. Föräldraenkäten visar också att fler än hälften av föräldrarna anser att skolan utvecklar elevernas självförtroende.

Eleverna uppger att de vet vad de lär genom att se sina resultat från prov som de genomför. De tror att lärarna bildar sin uppfattning om elevernas kunskapsnivå genom att ta del av vad de åstadkommit i arbetsböcker och liknande. Föräldrarna antas bli informerade via läxorna. Samtalen med eleverna visar att de har en relativt klar bild av hur väl de lyckas med sin skolgång.

Skolan har inte gjort någon samlad bedömning i vilken utsträckning eleverna når målen för årskurs 5 i de olika ämnena. Lärarnas uppfattning är ändå att elevernas kunskapsresultat är goda. Kunskapsutveckling följs genom de nationella proven. Andra ämnen än svenska, engelska och matematik bedöms på annat sätt. Resultaten diskuteras på utvecklingssamtalen. Lärarna i de tre grupperna med årskurs 5 och 6 har kommit överens om vad eleverna skall ha gjort och

klarat av i olika ämnen. Lärarna i de tidigare årskurserna menar att basämnena är viktigast. Mer än hälften av de föräldrar som besvarat enkäten anser att skolan i stor eller mycket stor utsträckning lyckas i sitt uppdrag att ge eleverna kunskaper för fortsatt skolgång.

Av de 38 elever vid Hyssnaskolan som avslutade årskurs 5 vårterminen 2003 bedömdes 37 elever nått målen i engelska och svenska och 35 elever i matematik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans pedagogiska arbete är tillfredställande. Eleverna känner till utbildningsmålen i relativt stor utsträckning. Inspektörerna konstaterar att en stor andel av eleverna når de nationella mål för årskurs 5 och bedömer detta resultatet som gott.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Skolan arbetar på olika sätt för att förebygga och förhindra att mobbning eller andra former av kränkande behandling uppstår. Ansvar för detta arbete faller på respektive arbetslag. Pedagogerna kan ge exempel på sitt förebyggande arbete; kompisamtal, ”hemlig kompis” och samarbetslekar. De hänvisar också till den dagliga dialogen och bemötandet av varje elev. Inspektörerna fick olika intryck av pedagogernas förhållningssätt mot eleverna. Det allmänna intrycket är att eleverna bemöts respektfullt men att det även förekommer att elever bemöts med raljerande attityder.

Personalen som arbetar med skolbarnsomsorgen samlar ibland alla elever och samtalar kring incidenter som inträffar för att försöka få barnen att förstå varandra. De pedagoger som arbetar med skolbarnsomsorgen berättar att eleverna är bra på att genomföra sådana samtal och att barnen nästan alltid är kompisar när de är på fritidshemmet. Ibland samlas eleverna i F-2 grupperna till ”storklassråd” för att diskutera uppkomna konflikter, förtydliga regler eller liknade frågor.

Skolan har en handlingsplan från 2001 för sitt arbete med att motverka mobbning. I handlingsplanen definieras mobbning och exempel ges på förebyggande åtgärder. Annan kränkande behandling förutom mobbning definieras inte. Skolan har också ett mobbningsteam samt kamratstödjare.

Personalens uppfattning är att de snabbt tar tag i uppkomna konflikter och tendenser till mobbning. De försöker ha en gemensam linje, men är inte alltid samstämmiga. Några av de föräldrar som besvarat enkäten menar att personalen inte uppvisar en gemensam hållning.

Av enkäten framgår också att knappt hälften av de svarande instämmer i påståendet att skolan gör mycket för att förhindra och motarbeta mobbning, en tredjedel instämmer inte och de resterande tar inte ställning.

En fjärdedel av föräldrarna som svarat på enkäten anser att de får bra information om hur skolan arbetar för att motverka mobbning. Något färre tycker informationen är dålig men de flesta uttrycker ingen åsikt alls. Föräldrarnas svar när det gäller information om normer och regler uppvisar en liknande bild.

Vid skolan finns både klassråd och elevråd. Representanter för elevrådet berättar att de huvudsakligen tar upp frågor som har med den fysiska miljön för eleverna att göra. De anser att det finns möjligheter att få igenom förslag till förändringar men att det ofta tar lång tid innan förslagen realiseras.

Elevernas arbete i skolan utgår oftast från ett planeringsschema som görs varje vecka. Dessa planeringar är till stor del samma för alla elever i respektive klass och liknar ett beting som skall göras i veckan. Eleverna har begränsat inflytande över innehållet i undervisningen och vad som skall stå i veckans schema, ”vi kan lägga förslag men läraren bestämmer”. Elever som ligger långt fram i t.ex. matematik får större beting än andra elever. När betinget är avklarat ökar elevens valmöjligheter, de som inte hinner klart får sällan utöva något inflytande över innehållet.

Föräldrarna har möjlighet till insyn genom en samrådsgrupp bestående av föräldrarepresentanter, rektor och lärare. Vid samrådsmötet informerar rektor och lärare om skolans genomförda och planerade verksamhet och beslut. Föräldrarna är med och diskuterar verksamheten och lämnar synpunkter men samrådsgruppen fattar inga egna beslut.

Av de föräldrar som besvarat enkäten anser flera, 30 procent, att föräldrars inflytande bör öka medan flertalet ställer sig neutrala till frågan.

Skolans geografiska läge gör att det finns goda förutsättningar för fysiska aktiviteter. Skolgården och dess omgivningar ger stora möjligheter till olika spel och lekar. Skolskogen används flitigt. I övrigt finns inga särskilda satsningar från skolans sida för att stimulera eleverna till daglig fysisk aktivitet och andra åtgärder för att främja en god elevhälsa.

Sammanfattningsvis är det inspektörernas bedömning att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling är godtagbart men att det kan förbättras när det gäller att bygga upp en för skolan gemensam policy och planering för hur arbetet skall genomföras. Exempelvis behöver skolans handlingsprogram för att motverka mobbning aktualiseras. Elevernas möjligheter till inflytande som rör skolans miljö är gott. Däremot bör eleverna ges mer inflytande över undervisningens innehåll.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolan har utarbetat lokala kursplaner för varje ämne som beskriver vad innehållet skall vara i undervisningen i respektive ämnen och årskurs. Dessa styr i hög grad undervisningens planering. I övrigt har skolan inte någon övergripande planering eller policy som beskriver hur skolan skall arbeta för att nå de nationella målen i form av en av rektor fastställd arbetsplan eller liknande.

Skolan är organiserad i åldersintegrerade klasser som var och en bildar ett arbetslag. Årskurserna är grupperade i förskoleklass t.o.m. årskurs 2, årskurs 3-4, samt årskurs 5-6. Skolan består av flera byggnader. De lägre årskurserna och ett fritidshem är i en byggnad och de senare årskurserna med fritidshem i en annan.

Syftet med organiseringen i åldersintegrerade grupperingar är, vad inspektörerna erfar, främja elevernas utveckling genom samarbetet mellan pedagoger med olika kompetens. Inspektörernas intryck är att de flesta arbetslag planerar undervisningens innehåll tillsammans. Samarbetet mellan arbetslagen verkar vara svårare att komma till stånd med.

Några föräldrar är tveksamma till organiseringen i åldersblandade klasser och önskar att den utvärderas. Inspektörernas intryck är att det saknas en för skolan gemensam diskussion och syn på hur undervisningen bör bedrivas för att vara i linje med läroplanens mål.

Skolan ingår i försöket med utbildning utan timplan, vilket personalen inte ser som något genomgripande eftersom man arbetar på samma sätt som förut. Personalen förutsätter att distriktsledningen kontrollerar att eleverna får den sammanlagda garanterade undervisningstiden.

Lärarna anser att de snabbt upptäcker om en elev har inlärnings- eller andra svårigheter i skolan. Skolan har i början av årskurs 1 individuella samtal med eleverna och deras föräldrar. Vid dessa samtal kontrolleras elevernas läsförmåga och talbegrepp. Vid behov får skolan hjälp med utredningar av distriktets resursteam.

Det frågeformulär om åtgärdsprogram som inspektionen begärde in svar på har besvarats av rektorn och en klasslärare. Svaren visar att av Hyssnaskolans 194 elever har ca 20 behov av särskilda stödåtgärder. Skolan bedömer att stödåtgärderna är tillräckliga för de flesta elever. I flera av svaren från föräldraenkäten framförs tveksamhet till skolans förmåga att ge särskilt stöd. Några föräldrar

som har barn i behov av särskilda stödåtgärder uttrycker i sina enkätsvar att stödåtgärderna är otillräckliga.

Vid inspektionen granskades ett antal åtgärdsprogram. Granskningen visar att för några elever som har mycket stora svårigheter är åtgärdsprogrammen utförligt utformade där elevens individuella problematik står i centrum för beskrivningarna. I dessa åtgärdsprogram redovisas elevernas starka sidor och av vissa framgår det också att man använder sig av elevens styrkor vid planering av åtgärder. Det är i några av programmen svårt att utläsa vilka mål man har med de åtgärder som föreslås.

De ”förenklade åtgärdsprogrammen”, som upprättats för majoriteten av elever som får särskilt stöd, är mer schablonmässigt utformade. Där anges att eleven anser sig ha svårigheter i visst ämne och att eleven skall få enskild undervisning eller ingå i en ”liten grupp” i ett eller flera ämnen, vanligtvis svenska och/eller matematik. Dessa är mer utformade som en bekräftelse på vilka stödåtgärder som beslutats än som ett aktivt planerings- och utvärderingsunderlag.

Regelbundna utvecklingssamtal med eleverna genomförs. Utvecklingssamtalen dokumenteras och följs upp i mycket stor utsträckning enligt rektor och klasslärare. Nästan alla föräldrar som besvarat enkäten anser att skolans personal är mycket bra på att informera hur barnen klarar sig i de olika ämnena och hur de fungerar i skolmiljön.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans lokala mål ligger i linje med nationella mål och riktlinjer, men att skolan bör arbeta för att åstadkomma mer samsyn på lärande och undervisning. Det saknas också en av rektorn fastställd arbetsplan.

Inspektörernas bedömning är vidare att skolans arbete med att ge individanpassat stöd till de elever som riskerar att inte nå målen är godtagbart, men att enskilda elevers stödsituation bör ses över. Utformningen av åtgärdsprogrammen bör förbättras. Skolan informerar på ett bra sätt föräldrar om elevernas kunskapsutveckling.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn har pedagogisk utbildning och genomgår för närvarande rektorsutbildningen. Även om det är svårt att hinna med att göra klassrumsbesök anser rektorn sig vara väl förtrogen med det dagliga arbetet. Rektorn träffar personalen så gott som dagligen i andra sammanhang. Intervjuade lärare anser att rektorn sällan gör klassrumsbesök men ”vet nog mer än vad vi tror”.

Rektorn anser sig visserligen vara ledare för den pedagogiska verksamheten men säger vidare att det främst är arbetslagens uppgift att stå för den pedagogiska utvecklingen. Rektorn menar att samarbete och kommunikation är viktiga delar i allt utvecklingsarbete. Lärare bekräftar att idéer till pedagogiska utvecklingsprojekt nog mest kommer från dem själva men att rektorn deltar när det behövs. Medarbetarsamtal genomförs med all personal. Rektorn känner till vilka elever som har svårigheter med skolarbetet och därför behöver särskilt stöd.

Rektorn uppger att det förekommit konflikter bland personalen. Några ur personalen anför att de upplever osäkerhet och bristande stöd från skolledningen. Attityderna mellan pedagoger, men också mellan rektor och personal, upplevs som otillfredsställande. Detta påverkar skolans dagliga arbete. Inspektörernas intryck är att stämningen på vissa håll är bevakande och att alla inte känner sig respekterade. Det finns skillnader i synsätt på hur undervisningen skall läggas upp. Några i personalen talar nedsättande om andras arbetsmetoder. Rektorn har på olika sätt försökt komma tillrätta med situationen, bl.a. med hjälp av externa konsulter.

Den lärargrupp som intervjuades berättar att varje arbetslag, på rektors uppdrag, skriver en verksamhetsberättelse. Det är en slags sammanfattning av året, vad som fungerat bra respektive mindre bra. Några arbetslag använder elevernas utvärderingar som ett av underlagen till verksamhetsberättelsen.

Skolan upprättar årligen en kvalitetsredovisning som utgår från vissa mål som kommunledningen och skolan valt. Redovisningen innehåller även en bedömning av måluppfyllelse och förslag vidare åtgärder.

I diskussioner med lärarna om skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning framkommer att de inte känner till syftet med kvalitetsredovisningen eller dess funktion i förhållande till skolans uppföljningar och utvärderingar. Någon av lärarna antar att kvalitetsredovisningar tillkom när skolan gick med i försöket med undervisning utan timplan. Det råder en omedvetenhet om mål- och resultatstyrning i skolan. Inspektörerna uppfattar emellertid att pedagogerna ofta har diskussioner om vad skolan har åstadkommit och vad som kan bli bättre.

Sammanfattningsvis är det inspektörernas bedömning att rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt arbetsområde. Det finns dock brister i det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska och den personalledande funktionen. Skolans kvalitetsarbete kan förbättras genom en mer tydlig och medveten styrning utifrån mål och resultat. Skolans kvalitetsredovisning är godtagbar men kan inte sägas vara ett led i ett systematiskt kvalitetsarbete.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

På grund av skolans geografiska läge i ett landsbygdsområde är det relativt ovanligt att elever inom det normala upptagningsområdet väljer någon annan skola, men möjligheten till val av skola finns. Eleverna placeras av kommunen i allmänhet utifrån det upptagningsområde eleven tillhör och något aktivt val av skola är inte organiserat från kommunens sida.

Vid skolan finns ingen särskild tid avsatt för Elevers val. Skolan motiverar detta med att skolan deltar i försöket med undervisning utan timplan.

Antalet funktionshindrade elever är få. Personalen bedömer att funktionshindrade elever har goda möjligheter att få sin undervisning tillgodosedd på skolan. Det förekommer att personalen hjälper eleverna med egenvård i form av mediciner. Skolan har haft rullstolsburna elever och det har fungerat bra.

Sammanfattningsvis är tillgången till utbildning god vid Hyssnaskolan. Det är också inspektörernas bedömning att möjligheten för funktionshindrade att få tillgång till likvärdig utbildning är god. Däremot anser inspektörerna att skolan inte uppfyller kraven på att eleverna skall få möjlighet till fördjupning och breddning i ett ämne genom elevers val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid resursfördelningen till kommunens skolor används nyckeltal.

I Hyssnaskolans förskoleklasser finns 1,3 årsarbetare, vilket innebär 0,7 elever per heltidsanställd. Grundskolan har 11,7 lärartjänster i årskurs 1 till och med 6. Lärartätheten är 7,7 lärare per 100 elever. 70 barn är inskrivna på fritidshemmet och verksamheten sköts av 4,5 årsarbetare. Det blir 0,65 barn per årsarbetare.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2003/04 var lärartätheten i Marks kommun 7,8 lärare per 100 elever. Samma läsår var riksgenomsnittet 8,0 lärare per 100 elever.

Inspektörerna uppfattar skolans vuxentäthet som god och varken rektor eller personal framför klagomål om bristande personalresurser.

Pedagogerna anser att de har goda möjligheter till kompetensutveckling. Någon nedskriven plan finns inte, vilken kompetensutveckling som är aktuell bestäms i regel vid medarbetarsamtalen. Viss kompetensutveckling bestäms utifrån kom-
mungemensamma projekt.

Inspektörernas uppfattning är att tillgången till läromedel, pedagogiskt material och utrustning är god. Eleverna är för det mesta nöjda med skolmåtiderna.

Skolans lokaler är i gott skick och skolgårdar och omgivning inbjuder till lek och spel. Både elever och personal har länge ansett att skolans matsal inte är tillfredsställande. Det är framförallt akustiken i lokalen som gör att måltiderna upplevs som bullriga. Åtgärder att komma tillrätta med den höga ljudnivån har påbörjats.

Sammanfattningsvis är det inspektörernas bedömning att Hyssnaskolans resurser beträffande personaltillgången är god liksom den samlade lärarkompetensen. Även övriga resurser som lokaler, läromedel, utrustning och övrig pedagogiskt materiel är goda.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Hyssnaskolan övergripande är av godtagbar kvalitet. Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- kunskap om elevernas trygghet och förekomst av mobbning,
- gemensam policy och planering för arbetet med att förebygga kränkande behandling,
- elevernas möjligheter till ansvarstagande och inflytande,
- lärarnas samsyn på lärande och undervisning,
- elevers möjligheter till särskilt stöd,
- upprättande och utformning av åtgärdsprogram,
- den pedagogiska och personalledande funktionen,
- styrningen utifrån mål och resultat samt
- kvalitetsredovisningens funktion i ett systematiskt kvalitetsarbete.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Utarbetande av lokalt måldokument i form av en arbetsplan samt utvärdering av densamma (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Elever ges inte möjlighet till fördjupning eller breddning i ett eller flera ämnen genom elevens val (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-09-16	Göteborg

Helén Svelid
Agneta Wennberg